

Η ΣΥΡΟΣ ΣΤΗΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Επιμέλεια εργασίας οι μαθητές της Α' λυκείου

A nighttime photograph of the town of Syros, Greece. The town is built on a hillside, with numerous white buildings illuminated by warm yellow and orange lights. At the top of the hill, a large, ornate church with a prominent dome and spire is brightly lit. The sky is a deep blue, and the lights from the town and church create a vibrant, colorful scene. The word "Σύρος" is overlaid in the center of the image in a white, serif font.

Σύρος

ΧΑΡΤΗΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ

ΧΑΡΤΗΣ ΣΥΡΟΥ

An aerial photograph of a coastal town in Syros, Greece. The buildings are built on a steep cliffside, overlooking the sea. The architecture is a mix of traditional stone buildings and more modern structures. The sea is a deep blue, and the sky is clear. The word 'ΣΥΡΟΣ' is overlaid in white text on a dark rectangular background in the upper center of the image.

ΣΥΡΟΣ

Πρωτεύουσα της Περιφέρειας: Ν. Αιγαίου
Ερμούπολη: Πρωτεύουσα του νησιού
(Προς τιμή του αρχαίου θεού Ερμή)

ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΙΑΟΥΛΗ

- Στην πλατεία στεγάζονται:
- Το δημαρχείο του Δήμου Σύρου – Ερμούπολη
- Το Ιστορικό Αρχείο Σύρου
- Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Ερμουπόλεως,
- Σε πολύ κοντινή απόσταση βρίσκονται:
- Ο Ιερός Μητροπολιτικός Ναός της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος
- Το ιστορικό 1ο Γυμνάσιο Ερμούπολης
- Το Θέατρο Απόλλων Ι
- Ο Ιερός Ναός του Αγίου Νικολάου

Το 1889, έγιναν τα αποκαλυπτήρια του αδριάντα του Ανδρέα Μιαούλη και η πλατεία μετονομάστηκε σε «Πλατεία Μιαούλη».

ΤΟ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ...

- Ένα από τα μεγαλύτερα δημαρχεία της χώρας, έργο του Γερμανού αρχιτέκτονα Ερνέστου Τσίλλερ, θεμελιώθηκε το 1876 και τα εγκαίνια έγιναν το 1898.
- Το 1998 ξεκίνησε η ανακαίνιση του κτηρίου με βάση πρωτότυπα σχέδια του Τσίλλερ που δεν είχαν εκτελεστεί, πραγματοποιήθηκε ζωγραφικός διάκοσμος από τη ζωγράφο Άννα Βασιλάκη. Παλαιότερες οροφωγραφίες υπάρχουν μόνο στο αριστερό κατάστημα του ισογείου.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

- Μικρό μουσείο, το παλαιότερο των Κυκλάδων. Στις τρεις αίθουσές του εκτίθενται ευρήματα της νεολιθικής εποχής, ελληνιστικές και ρωμαϊκές επιγραφές και επιτύμβιες στήλες.
- Η πιο ενδιαφέρουσα συλλογή είναι αυτή των Πρωτοκυκλαδικών ευρημάτων από την Χαλανδριανή και το Καστρί και από άλλα κυκλαδικά νησιά.

ΘΕΑΤΡΟ «ΑΠΟΛΛΩΝ»

Το Θέατρο Απόλλων, το έμβλημα της πολιτιστικής ανάπτυξης της Ερμούπολης, κατασκευάστηκε το 1862-1864 σε σχέδια του Ιταλού αρχιτέκτονα Πιέτρο Σαμπό και η σχεδίαση του είναι επηρεασμένη από τέσσερα τουλάχιστον ιταλικά πρότυπα.

Η λειτουργία του άρχισε στις 20 Απριλίου 1864, με το Ριγκολέττο του Βέρντι.

Στην Ερμούπολη της τριακονταετίας 1830-1860, παρατηρείται μεγάλη θεατρική κίνηση, με πρώτη την ίδρυση τοπικού θιάσου από την Ευανθία Καϊρή, την συγγραφέα αδελφή του μεγάλου διαφωτιστή Θεόφιλου Καϊρή.

Εγκαίνια και άνθηση

Στις 20 Απριλίου 1864, έγιναν με μεγάλη επισημότητα τα εγκαίνια του θεάτρου, με την παρουσία του εμπνευστή της κατασκευής Μιχ. Σαλβάγου. Τα πρώτα έργα που παρουσίασαν στο νεόκτιστο θέατρο, εκτός του Ριγκολέτο, ήταν τέσσερα μελοδράματα: η Ευνοούμενη, η Τραβιάτα, ο Επιμένων νικά και οι Κιβδηλοποιοί, παιγμένα από ιταλικό θίασο.

Τον Απρίλιο του 1866, το θέατρο δίδεται σε ελληνικό θίασο, την Ελληνική Δραματική Εταιρία, που με επιστολή του στις 22 Φεβρουαρίου 1866 ο Ραγκαβής (ως πρόεδρος της επιτροπής του Εθνικού Θεάτρου) έχει συστήσει στην επιτροπή του Θεάτρου Απόλλων.

Μετά το κτίσιμο του νέου εντυπωσιακού Θεάτρου, η ακμή της θεατρικής κίνησης συνεχίζεται ακολουθώντας την ευημερία και την ακμή της πόλης. Παρά την κάμψη της πόλης τα επόμενα χρόνια, το θέατρο ανθεί σε όλο τον μεσοπόλεμο και τα μεγαλύτερα ονόματα του νεοελληνικού θεάτρου φιλοξενούνται στη σκηνή του, πάντα με λαμπρές παραστάσεις.

Το θέατρο σήμερα

Οι εργασίες αποκατάστασης ολοκληρώθηκαν το 2000, σε σχέδια του αρχιτέκτονα Πέτρου Πικιώνη, εγκεκριμένα από το Υπουργείο Πολιτισμού, υπό την επίβλεψη και την συμβολή των Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου. Από το 2002, λειτουργεί στο χώρο του Θεάτρου ο «Χώρος Αναμνήσεων του Θεάτρου Απόλλων», με διάφορα εκθέματα, όπως αφίσες, κοστουμια διαφόρων παραστάσεων και άλλα.

Σήμερα, φιλοξενεί διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις και φεστιβάλ, όπως το "Φεστιβάλ Αιγαίου", το "Διεθνές Φεστιβάλ Κινουμένων Σχεδίων & Φόρουμ AnimaSyros" και το "Διεθνές Φεστιβάλ Κλασσικής Μουσικής Κυκλάδων".

Αρχιτεκτονική

Είναι πολύ διαδεδομένη η άποψη ότι αποτελεί μικρογραφία της Σκάλας του Μιλάνου, όμως αυτό δεν είναι ακριβές. Η αρχιτεκτονική του έχει επηρεαστεί από ιταλικά πρότυπα και η σχεδίαση του είναι επηρεασμένη από τέσσερα τουλάχιστον από αυτά: τη Σκάλα του Μιλάνου (1776), το ανακαινισμένο θέατρο Σαν Κάρλο της Νάπολης (1816), το ακαδημαϊκό θέατρο στο Καστελφράνκο (1745) και τέλος το Τεάτρο ντελα Πέργκολα της Φλωρεντίας (1755). Αντίθετα, ο τρόπος στήριξης της θολωτής οροφής ακολουθεί το γαλλικό σύστημα της εποχής.

ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ

ΔΟΜΗΝΙΚΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΥΡΟΣ:

Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Ι.Ν. Κοίμησης Θεοτόκου Σύρου Ο Ναός της Κοίμησης της Θεοτόκου στην Ερμούπολη της Σύρου, γνωστός και ως «Παναγία των Ψαριανών» χτίστηκε στην περίοδο 1826-29 και ανήκει στο ρυθμό της τρίκλιτης Βασιλικής χωρίς τρούλλο, με στοιχεία μπαρόκ και αναγεννησιακά στο γυναικωνίτη.

Ο Ναός συνδυάζει ξύλο και μάρμαρο, καθώς η είσοδος και το τέμπλο, έργο του Αντ. Νικ. Φραγκούλη που ανακαινίστηκε το 1867, είναι μαρμάρινα, ενώ ο Άμβωνας, το Δεσποτικό και Βημόθυρα από ξύλο και επενδυμένα με φύλλο χρυσού. Στην οροφή παρατηρείται διάκοσμος από χριστιανικά σύμβολα των πρώτων χριστιανικών χρόνων. Εξωτερικά ο Ναός είχε παλαιότερα ανοιχτές τοξοστοιχίες, που σήμερα έχουν κλειστεί με σιδερένια υαλόφρακτα παράθυρα.

Στη βόρεια και ανατολική πλευρά του περιβόλου έχουν χτιστεί κελιά. Εντοιχισμένη επιγραφή στη νότια πλευρά της εισόδου αναφέρει τις χρονολογίες οικοδόμησης (1829) και ανακαίνισης (1847-50) και τον ρόλο του Μητροπολίτη Χίου και έπειτα Κυκλάδων Δανιήλ.

Ο Ναός βομβαρδίστηκε το 1943 (23.10.1943) με συνέπεια την πλήρη καταστροφή του Ιερού Βήματος του οποίου η αποπεράτωση έγινε το 1951. (σχετική επιγραφή στη βόρεια είσοδο).

The background image shows the interior of a church. A red carpet runs down the center aisle. On either side are rows of ornate wooden pews with decorative carvings. The ceiling is high and features a complex network of wooden beams and arches. A large, ornate chandelier hangs from the ceiling. In the distance, the altar area is visible, featuring a large, ornate wooden structure, possibly a tabernacle or a part of the altar screen, with intricate carvings and a central figure. The lighting is warm and focused on the central aisle.

Αρκετές εικόνες του είναι αφιερωμένες από σωματεία και συντεχνίες, όπως η εικόνα των Σαράντα μαρτύρων του Δ. Κωσταράκη, αφιερωμένη από τους αχθοφόρους του Ναυπηγείου το 1863, καθώς και η εικόνα του Αγ. Αντωνίου, έργο του ιερέα Δ. Μιχάλοβιτς, από το σινάφι των μπουργουζήδων (τρυπανιστών) το 1872.

Οι παλαιότερες εικόνες είναι εκείνες του Ευαγγελισμού (1826) και των Δώδεκα Αποστόλων (1827), έργα Σμυρναίου ζωγράφου, καθώς και μια εικόνα της Πλατυτέρας σε λαμαρίνα, στην άκρη της ανατολικής στοάς (1827).

Ο Ναός βομβαρδίστηκε το 1943 (23.10.1943) με συνέπεια την πλήρη καταστροφή του Ιερού Βήματος του οποίου η αποπεράτωση έγινε το 1951. (σχετική επιγραφή στη βόρεια είσοδο).

Αρκετές εικόνες του είναι αφιερωμένες από σωματεία και συντεχνίες, όπως η εικόνα των Σαράντα μαρτύρων του Δ. Κωσταράκη, αφιερωμένη από τους αχθοφόρους του Ναυπηγείου το 1863, καθώς και η εικόνα του Αγ. Αντωνίου, έργο του ιερέα Δ. Μιχάλοβιτς, από το σινάφι των μπουργουζήδων (τρυπανιστών) το 1872.

Οι παλαιότερες εικόνες είναι εκείνες του Ευαγγελισμού (1826) και των Δώδεκα Αποστόλων (1827), έργα Σμυρναίου ζωγράφου, καθώς και μια εικόνα της Πλατυτέρας σε λαμαρίνα, στην άκρη της ανατολικής στοάς (1827).

Ωστόσο , η εικόνα που αποτελεί πολύτιμο κόσμημα του Ναού είναι η εικόνα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου με την εκπληκτική υπογραφή «Δομήνικος Θεοτοκόπουλος ο δείξας

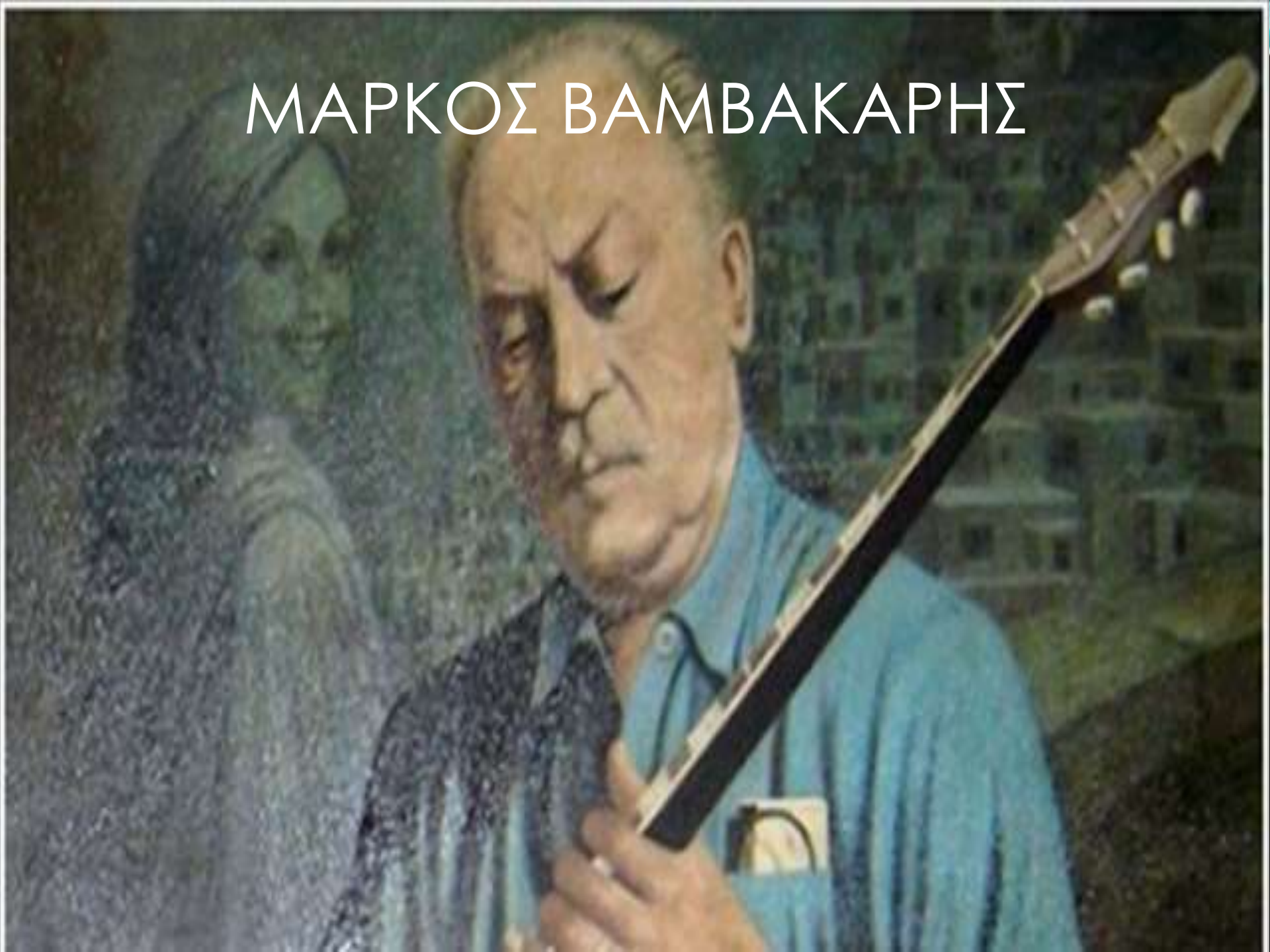
» στη βάση του μεσαιού κηροπηγίου και βρίσκεται στο Ναό περίπου από το 1850. Η εικόνα, η οποία παραμένει ως αντικείμενο λατρείας στην εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στη Σύρο, πιθανώς μεταφέρθηκε στο νησί κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης , από Ψαριανούς εποίκους, πράγμα που δικαιολογεί και την ονομασία της Εκκλησίας. Ο εντοπισμός αυτής της αριστουργηματικής σύνθεσης οφείλεται στη μεθοδικότητα και στην ξεχωριστή ικανότητα ανάγνωσης δυσανάγνωστων υπογραφών του νεαρού τότε επιμελητού Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, Γιώργου Μαστορόπουλου, ο οποίος την ανακάλυψε το 1983 στη Σύρο. Το έργο αποτελεί εξαιρετική δημιουργία της νεανικής ηλικίας του μεγάλου ζωγράφου, και αποδεικνύει πόσο ώριμος τεχνίτης της «βυζαντινής» τεχνικής και τεχνοτροπίας ήταν ο Θεοτοκόπουλος, όταν έφευγε από την Κρήτη (1567), αλλά και κοινωνός της ορθόδοξης πνευματικότητας.

Η Κοίμηση της Θεοτόκου Η εικόνα, αυγοτέμπερα σε ξύλο, που ο νεαρός Δομήνικος θα πρέπει να ζωγράφισε σε ηλικία κάτω των 25 ετών, ακολουθεί την παραδεδομένη, αποκαλυπτική, εικονογραφία της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Αναμφισβήτητα, φέρει όλα τα στοιχεία του καθιερωμένου μοτίβου για το θέμα αυτό, το οποίο είναι πολύ κοινό στην Ορθόδοξη Εκκλησία και εικονογραφία, με την οποία ο Ελ Γκρέκο ανατράφηκε και επηρεάστηκε από αυτή. Παρ' όλα αυτά, έχει χάσει κάποια στοιχεία της παραδοσιακής βυζαντινής λιτότητας, υιοθετώντας χαρακτηριστικά της Αναγέννησης , στο αγιογραφικό πλαίσιο της οποίας επιδιώκεται ο "εξανθρωπισμός" του Θεού . Ως εκ τούτου, παρατηρούνται κάποιες μικρές παραλλαγές : αντί π.χ. της αυστηρής σύνθεσης με τους δύο άξονες σε ορθή γωνία, παρουσιάζεται εδώ μια περισσότερο δυναμική σύνθεση με την ελαφρά διαγώνια τοποθέτηση της Παναγίας και τη σχεδόν ομόλογη του Χριστού, που σκύβει προς την Παναγία. Έχει επίσης επισημανθεί η ιταλική καταγωγή του κηροπηγίου και του περιστεριού. Οι λεπτομέρειες αυτές δίνουν το στίγμα της εποχής, του τόπου, αλλά και των αναζητήσεων του μεγαλοφυούς καλλιτέχνη.

The background image shows the interior of a Gothic cathedral. A red carpet runs down the center aisle, flanked by wooden chairs. The architecture is highly detailed with pointed arches, ribbed vaulting, and intricate carvings. A large, ornate altar is visible at the far end of the nave. The lighting is dramatic, highlighting the textures and colors of the stone and wood.

Τίθεται λοιπόν το ερώτημα εάν ο Θεοτοκόπουλος είναι βυζαντινός αγιογράφος ή τεχνίτης της Αναγέννησης, κι αν όχι της Αναγέννησης, του Ισπανικού χρυσού αιώνα. Ιστορικά είναι βέβαια ζωγράφος του Ισπανικού χρυσού αιώνα. Αλλά αισθητικά, η απόκριση δεν μπορεί να είναι παρά μια απόκριση αμηχανίας: ο Θεοτοκόπουλος είναι αποκλειστικά ο εαυτός του. Αυτή είναι η αναφαίρετη περηφάνια της μεγαλοφυΐας. Αν όμως δεν είχε, όπως είπαμε, τη βυζαντινή του συγκρότηση, αν δεν τον λάβωνε με το γήινο πάθος της η Αναγέννηση, φλογίζοντας τα αυστηρά του χρώματα, κι αν τελικά δεν τον έσωζε, δεν τον έθαλπε, δεν τον βοηθούσε ν' αποκαλύψει ακέραιο τον εαυτό του η Ισπανία, θα ήταν κάποιος άλλος, ίσως κάποιος μεγάλος της σειράς, όχι όμως ο μοναδικός.

ΜΑΡΚΟΣ ΒΑΜΒΑΚΑΡΗΣ

Ο Μάρκος Βαμβακάρης (Δανακός Σύρου, 10 Μαΐου 1905 - Αθήνα, 8 Φεβρουαρίου 1972) υπήρξε ιδιαίτερα σημαντικός Έλληνας μουσικός του ρεμπέτικου τραγουδιού.

Θεωρείται ο «Πατριάρχης» του ρεμπέτικου, καθώς έκανε γνωστό το είδος λόγω της μεγάλης επιτυχίας που είχαν τα δισκογραφημένα τραγούδια του. Καθιέρωσε την ορχήστρα με μπουζούκια και μπαγλαμάδες, η οποία αντικατέστησε την προηγούμενη λαϊκή ορχήστρα των σαντουροβιολιών.

Συμμετείχε μαζί με τον Γιώργο Μπάτη, τον Στράτο Παγιουμτζή και τον Ανέστη Δελιά στο πρωτοποριακό για την εποχή μουσικό σχήμα «Η Τετράς η ξακουστή του Πειραιώς». Το 1933, έπειτα από την πιεστική παρότρυνση του Σπύρου Περιστέρη, ο Μάρκος φωνογράφησε το πρώτο εμπορικά επιτυχημένο τραγούδι με μπουζούκι στην Ελλάδα, το «Καραντουζένι» (ή «Έπρεπε να 'ρχόσουνα ρε μάγκα μου») ερμηνεύοντάς το ο ίδιος, παρόλες τις επιφυλάξεις που είχε για την ποιότητα της φωνής του.

Η περίοδος λίγο πριν τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο είναι ίσως η παραγωγικότερή του. Μεταξύ άλλων, το 1935 έγραψε και φωνογράφησε τη «Φραγκοσυριανή» (το γνωστότερο ίσως τραγούδι του), το οποίο όμως έγινε πολύ μεγάλη επιτυχία 25 χρόνια αργότερα με τη φωνή του Γρηγόρη Μπιθικώτση. Ο ίδιος αφηγείται για τη δημιουργία του τραγουδιού:

«Όλος ο κόσμος της Σύρου μ' αγαπούσε πολύ, διότι κι εγώ ήμουν Συριανός και το είχαν καμαρι οι Συριανοί. Κάθε καλοκαιράκι με περίμεναν να πάω στη Σύρα να παίξω και να γλεντήσω όλη η Σύρα μαζί μου. Το 1935 πήρα μαζί μου τον Μπάτη, τον αδερφό μου τον μικρό και τον πιανίστα Ροβερτάκη και πήγα για πρώτη φορά στη Σύρο, σχεδόν είκοσι χρόνια αφ' ότου έφυγα από το νησί. Πρωτόπαιξα, λοιπόν, σ' ένα μαγαζί στην παραλία, μαζεύτηκε όλος ο κόσμος. Κάθε βράδυ γέμιζε ο κόσμος το μαγαζί κι έκατσα περίπου δύο μήνες. Εγώ, όταν έπαιζα και τραγουδούσα, κοιτάζα πάντα κάτω, αδύνατο να κοιτάξω τον κόσμο, τα έχανα. Εκεί όμως που έπαιζα, σηκώνω μια στιγμή το κεφάλι και βλέπω μια ωραία κοπέλα. Τα μάτια της ήταν μαύρα. Δεν ξανασήκωσα το κεφάλι, μόνο το βράδυ την σκεφτόμουν, την σκεφτόμουν... Πήρα, λοιπόν, μολύβι κι έγραψα πρόχειρα:

ΦΡΑΓΚΟΣΥΡΙΑΝΗ

Μία φούντωση, μια φλόγα
έχω μέσα στην καρδιά
λες και μάγια μου `χεις κάνει
Φραγκοσυριανή γλυκιά
λες και μάγια μου `χεις κάνει
Φραγκοσυριανή γλυκιά

Θα `ρθω να σε ανταμώσω
κάτω στην ακρογιαλιά
Θα ήθελα να σε χορτάσω
όλο χάρδια και φιλιά
Θα ήθελα να σε χορτάσω
όλο χάρδια και φιλιά

Θα σε πάρω να γυρίσω
Φοίνικα, Παρακοπή
Γαλησσά και
Ντελαγκράτσια
και ας μου `ρθει συγκοπή
Γαλησσά και
Ντελαγκράτσια
και ας μου `ρθει συγκοπή

Στο Πατέλι, στο Νυχώρι
φίνα στην Αληθινή
και στο Πισκοπιό ρομάντζα
γλυκιά μου
Φραγκοσυριανή
και στο Πισκοπιό ρομάντζα
γλυκιά μου
Φραγκοσυριανή

ΣΥΡΙΑΝΟΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΕΣ

- Εμμανουήλ Ροΐδης (1836-1904)
- Γεώργιος Σουρής (1853-1919)
- Ρίτα Μπούμη Παπά (1906-1984)
- Μάνος Ελευθερίου (1938)

Γεώργιος Σουρής:

Διήγηματα

- Ο Ρωμαίος στον παράδεισο

Μονόπρακτα

- Η ελπίδα
- Δεν έχει τα προσόντα
- Η περιφέρεια

Θεατρικά

- Η χειραφετίσεις

ΜΑΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ

Ο Μάνος (Εμμανουήλ) Ελευθερίου (Ερμούπολη Σύρου, 12 Μαρτίου 1938) είναι Έλληνας ποιητής, στιχουργός και πεζογράφος. Έχει συγγράψει μέχρι τώρα εννέα ποιητικές συλλογές, διηγήματα, μία νουβέλα, δύο μυθιστορήματα, πάνω από 400 τραγούδια και έχει επιμεληθεί διάφορα λευκώματα βασισμένα σε προσωπικές συλλογές του. Παράλληλα έχει εργαστεί ως αρθογράφος, επιμελητής εκδόσεων, εικονογράφος και ραδιοφωνικός παραγωγός.

Για το πρώτο του μυθιστόρημα, ο Καιρός των Χρυσανθέμων, έχει τιμηθεί με το Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας του 2005. Οι στίχοι του έχουν μελοποιηθεί από όλους σχεδόν τους διαπρεπείς Έλληνες συνθέτες.

Μάνος Ελευθερίου

Διηγήματα:

- Η σφαγή
- Ο άνθρωπος στο πηγάδι
- Ο καιρός των χρυσανθέμων

Παραμύθια:

- Τον Γενάρη το φεγγάρι

Ο ΚΑΙΡΟΣ ΤΩΝ ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΩΝ

- Τα λέμε και αγιοδημητριότικα, γιατί αυτή είναι η εποχή που ανθίζουν. Ο λόγος για τα χρυσάνθεμα, τα οποία έχουν χρησιμοποιηθεί αρκετά και στη λογοτεχνία. Αφορμή να αναρωτηθώ για την επιλογή του συγκεκριμένου λουλουδιού από τους συγγραφείς στάθηκε η ανάγνωση του μυθιστορήματος Ο Καιρός των Χρυσανθέμων του Μανου Ελευθερίου. Στη συνέχεια αναζήτησα την ύπαρξη των χρυσανθέμων σε άλλα λογοτεχνικά έργα και αυτή η μικρή μου αναζήτηση με οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα χρυσάνθεμα χρησιμοποιούνται από τους δημιουργούς για να συμβολίσουν κάτι το ζοφερό, το δυσάρεστο ή το οριστικά και αμετάκλητα τελειωμένο. Αλλά ας τα δούμε πιο αναλυτικά.
- Το μυθιστόρημα που προανέφερα είναι ιστορικό, τοποθετημένο στην Ερμούπολη του 1896. Είναι παράξενο βιβλίο, στο οποίο ανιχνεύουμε ακόμα και ίχνη μαγικού ρεαλισμού, το οποίο είναι μια αλληγορία για την παρακμή της Σύρου. Λέω αλληγορία, γιατί η παρακμή αυτή μας παρουσιάζεται μέσα από μια άλλοτε αριστοκρατική οικογένεια του νησιού, την οικογένεια Πινά. Τα χρυσάνθεμα βρίσκονται σε βάζα στο σαλόνι τους, ένα σαλόνι που άλλοτε είχε δεχτεί ακόμα και βασιλείς, που στις δεξιώσεις τους παρέυρίσκονταν πάνω από εκατό άτομα, ενώ στο επίσημο γεύμα που παρακολουθούμε στο τελευταίο μέρος του βιβλίου παρέυρίσκονται μόνο τριάντα. Οι περιγραφές των χρυσανθέμων υπάρχουν κάθε φορά που περιγράφονται τα περασμένα μεγαλεία και η τωρινή παρακμή του σπιτιού.

Ο **Εμμανουήλ Ροΐδης** (28 Ιουλίου 1836 – 7 Ιανουαρίου 1904) ήταν σημαντικός Έλληνας λογοτέχνης και δοκιμιογράφος. Θεωρείται ένας από τους πιο πνευματώδεις συγγραφείς που παρουσιάστηκαν στα ελληνικά γράμματα, ενώ το έργο του καλύπτει πολλά διαφορετικά είδη, όπως το μυθιστόρημα, το διήγημα, τις κριτικές μελέτες, κείμενα πολιτικού περιεχομένου, μεταφράσεις και χρονογραφήματα.

Εμμανουήλ Ροΐδης: Διηγήματα

- Ιστορία ενός σκύλου (1893)
- Ιστορία μιας γάτας (1893)
- Ιστορία ενός αλόγου (1894)
- Ψυχολογία Συριανού συζύγου (1894)
- Η Μηλιά(στη δημοτική) (1895)
- Το παράπονο ενός νεκροθάππου (1895)

Μελέτες, κείμενα

- Αριστοτέλης Βαλαωρίτης (1879)
- Η Εθνική Βιβλιοθήκη εν έτει 1880 (1885)
- Πάρεργα, επιμ. Δ. Ι. Σταματόπουλος (1885)
- Το ταξίδι του Ψυχάρη (1888)
- Τα Είδωλα (1893)

Η **Ρίτα Μπούμη - Παπά** (και Παππά, [Σύρος, 1906](#)- [Αθήνα, 8 Σεπτεμβρίου 1984](#)) ήταν [Ελληνίδα](#) ποιήτρια και μεταφράστρια, μέλος της [Ακαδημίας](#). Ήταν σύζυγος του επίσης λογοτέχνη Νίκου Παπά. Έγραψε ποιήματα και πεζά, ενώ ασχολήθηκε και με την ταξιδιωτική λογοτεχνία. Διηύθυνε και το λογοτεχνικό περιοδικό "Κυκλάδες".

Γεννήθηκε στη Σύρο και στα 20 της χρόνια εγκαταστάθηκε στις [Συρακούσες](#) στη [Σικελία](#). Στη διάρκεια της παραμονής της στην [Ιταλία](#) σπούδασε Παιδαγωγικά και ειδικεύτηκε στη [μοντεσοριανή μέθοδο](#). Συνεργάστηκε με πολλά περιοδικά και εργάστηκε σε αρκετές εφημερίδες, μεταξύ των οποίων και στην "Αυγή". Στη λογοτεχνία έκανε την πρώτη της εμφάνιση το 1929 με το ποίημα "Μικρέ μου Αλήτη..." που δημοσιεύτηκε στη [Νέα Εστία](#). Μετέφρασε έργα πολλών ξένων συγγραφέων, όπως ο [Σάμιουελ Μπέκετ](#) και ο [Βίκτορ Ουγκό](#). Τα ποιήματά της μεταφράστηκαν και σε ξένες γλώσσες.

- Α' Έπαινος της Ακαδημίας Αθηνών (1935)
- Α' Βραβείο Εθνικής Αντίστασης (1945)
- Διεθνές Βραβείο Συρακουσών (1949)
- Βραβείο της Γυναικείας Λογοτεχνικής Συντροφιάς (1965)
- Τιμήθηκε επίσης από το Ρουμανικό κράτος και την Ακαδημία του Βουκουρεστίου.

Ρίτα Μπούμη Παπά

Ποιήματα

- Η χρυσώ
- Όταν πεινούσαμε, πολεμούσαμε

Λογοτεχνικά έργα που αναφέρονται στη Σύρο

1. Αθανασιάδης Τάσος, Η Αίθουσα του Θρόνου
2. Ασημακόπουλος Κώστας, Οι βραδινές καμπάνες, Χαζηνικολής
3. Βικέλας Δημήτριος, Η ζωή μου: Παιδικαί αναμνήσεις - νεανικοί χρόνοι
4. Βικέλας Δημήτριος, «Φίλιππος Μάρθας», «Η άσχημη αδελφή» (διηγήματα) στο Διηγήματα, Ανέστης Κωνσταντίνος
5. Βικέλας Δημήτριος, Ευάγγελος, «Σύρα» (ποίημα)
6. Γιοφύλλης Φώτος, «Σύρα»,
7. Γκωτιέ Θεόφιλος, Η Σύρος περί τα μέσα του 19ου αιώνας
8. Γλέζος Πέτρος, Τα απομνημονεύματα ενός κυρίου και άλλα διηγήματα
9. Δήμου Νίκος, «Οι εξωγήινοι»
10. Δούναβη Λουκρητία, Το βυσσινί φουστάνι (συλλογή διηγημάτων), Το ροδακίό, Αθήνα 2001, «Ο γάμος» (64-67), «Η ζωή μια παράσταση»

11. Δρακάκης Ανδρέας Θ. , «Διασωθέν
απόσπασμα απ' το ημερολόγιό μου»

12. Ελευθερίου Μάνος, «Εν
Ερμουπόλει» (ποίημα), Το νεκρό
καφενείο

13. Ελευθερίου Μάνος, Ο καιρός των
χρυσανθέμων,

14. Ευάγγελος Βογαζιανός, «Ανέφικτα»

15. Κάλας Νικόλαος, «Δεύτερο βιβλίο»
(ποίημα) 16. Καραγάτσης Μ. , Η μεγάλη
χίμαιρα 17.

Κουκούλας Λέων, «Ένα πρωί».

18. Μπάρας Αλέξανδρος, «Επίθυρα
χεράκια

19. Μπαστιάς Κωστής , «Η Σύρα

20. Μπούμη – Παπά Ρίτα, Η Χρυσώ,
Καρανάσης 21.

Μωραϊτίδης Αλέξανδρος, «Εις την
Σύρον», Με του βορηά τα κύματα.

22. Νερβάλ Ζεράρ ντε, «Οι μύλοι της
Σύρας 23. Ουράνης

Κώστας, Ταξίδια στην Ελλάδα

24. Παναγιωτόπουλος Ι. Μ. , [Για την Ερμούπολη], Μορφές της ελληνικής γης,

25. Πατεράκη Γιολάντα, Η Αρχόντισσα του Αιγαίου (Σύρα).

26. Ραγκαβής Κλέων , «Η Συριαναίς

27. Ροϊδης Εμμανουήλ, «Ιστορία ενός αλόγου» (διήγημα)

28. Ροϊδης Εμμανουήλ, «Ψυχολογία συριανού συζύγου», «Το παράπονο του νεκροθάπτη», «Ιστορία ενός σκύλου», «Ιστορία μιας γάτας», «Ιστορία ορνιθώνος», «Το ξεστούπωμα» (διηγήματα),

29. Ρούσσος Ευάγγελος Ν., «[Ο Απόλλων με τα πολύφωτα...]» (ποίημα), αναδημ. στο Μάρκος Δ. Φρέρης, «Η Σύρα στη λογοτεχνία (Πρόταση περιγράμματος

30. Σουρής Γεώργιος, «Εγώ – Εις Ρωσίαν» (ποίημα), 31.

Συγγρός Ανδρέας, Απόσπασμα για την Σύρο από τα Απομνημονεύματα (1908) και στο Ερμούπολη: Μια πόλη στη λογοτεχνία

32. Φρέρης Βελισσάριος, «Το ψέμα του Νικόλα», Συριανές ηθογραφίες.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ (ΤΑΣΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ)

Στο μυθιστόρημά του αυτό ο Τάσος Αθανασιάδης περιγράφει μίαν ομάδα από νέους και νέες, καθώς απολαμβάνουν τις μέρες του καλοκαιριού σ' ένα φανταστικό νησί των Κυκλάδων. Πίσω, ωστόσο, από τη φαινομενική τους μακαριότητα, κάτω από το θάμπος του αιγαιοπελαγίτικου ουρανού, ακούνε τη βασανιστική φωνή που τους ψιθυρίζει μέσα τους πως είναι πια καιρός να πάρουν μια σοβαρή απόφαση για το μέλλον τους. Τις ψυχολογικές αντιδράσεις τους μπροστά στα γεγονότα, που αιφνιδιάζουν τα σχέδιά τους γι' αυτό το μέλλον, μας τις ζωντανεύει ο συγγραφέας των Πανθέων με σκηνές αλληλοδιάδοχες από αισθησιακή μέθη μα και δραματική αβεβαιότητα. Την Αίθουσα του Θρόνου, μεταφρασμένη στα γερμανικά, υποδέχτηκε με εγκωμιαστικά σχόλια η ξένη κριτική. Το βιβλίο χαρακτηρίστηκε «ένα αριστούργημα από την Ελλάδα», «ένα από τα σημαντικότερα ευρωπαϊκά μυθιστορήματα της εποχής μας», «έπος συμφιλίωσης των λαών»...

ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΘΗΤΩΝ Α' ΤΑΞΗΣ

- Μαρίστα Μαρκέλ
- Μιχαλόπουλος Δημήτρης
- Μάνου Γιώργος
- Μουστακίδου Δήμητρα
- Πετρούλια Κατερίνα
- Μοστράτος Σπύρος
- Μπάτζιου Μάρθα
- Λουκίσσα Μαριλένα
- Μακριάδη Φωτεινή
- Μούγκος Ανέστης
- Λόζος Παναγιώτης
- Μπίρη Άννα
- Μοδέ Νικολέτα
- Πάλλη Αργυρώ